

V četrtek, 16. maja, je v Trubarjevi hiši literature potekal že dvanajsta epizoda **cikla Jet Pack**, ki ga vodi

Muanis Sinanović

. Tokrat je gostil filozofa

Domna Mohoriča

, sodelavca Radia Študent, govorila pa sta o avtorju, s katerim bi se cikel lahko pravzaprav začel – o kultnem

H. P. Lovecraftu

, v fokusu pa je bil slovenski prevod njegovih izbranih zgodb (Cankarjeva založba, 2008, prev.

Vesna Lemaic

).

Najprej je tu seveda vprašanje žanra, ki je t. i. **weird**, ki je živel v dveh etapah, v 20. letih in potem danes, ko se dogaja njegova oživitve, največji vpliv Lovecrafta je čutiti pri avtorjih, kot sta

China Miéville in **Jeff VanderMeer** (ki je

med drugim uredil tudi antologijo

The New Weird

, ki je bila tema prvega Jet Packa). Lovecraft je nekako zakoličil pojem grozljivega, potem pa so se grozljivke počasi spreminjale v nek

cheap thrill

, v zadnjem času pa se z VanderMeerjem in podobnimi v žanr vrača ta pristna grozljivost.

Spraševala sta se, zakaj je v razčarani dobi, v času znanosti, še vedno neusahljiva fascinacija nad Lovecraftovo prozo in ugotovila, da si človek vedno želi nečesa, kar je večje od njega, znanost pa vse to zavrača, zato mu za kompenzacijo služijo le neke pravljice, ki zapolnijo naše strahove. Lovecraft pač piše izjemno avtentično, sta priznala, saj deluje, kot da je res verjel v vse to, znano pa je, da je bil prepričan ateist in močno verjel v znanost, kar je precej ironično. Vedno dvomimo, na kaj se Lovecraft navezuje, raziskuje pomensko temino v človeku in svoj pogled na stvarnost predeluje v take metaforične podobe. Stalno se pojavljajo neke pošasti, najbolj znana je seveda

Cthulhu

, in vse so onkraj našega razumevanja, celo njihove geometrije niso človeške.

Izpostavila sta, da sta dva njegova prostora tujosti globoko morje in vesolje, predstavljala pa bi lahko človekovo nezavedno na eni strani in nedoumljivo širjavo vesolja na drugi. Nenehno kombinira nadnaravnost in nenaravnost (med njegovimi vzori sta na primer **Edgar Allan Poe** in **Robert W. Chambers**

) in že ko imajo ljudje samo bežen stik s čudnim, to vpliva na njihovo psiho. Zanimivo je tudi, da njegova bitja nikoli niso duhovna, obenem pa je materialnost pogosto vpisana v neko tradicijo – ko lik spozna, da je nek mit, v katerega ni pretirano verjel, ves čas resničen. Lovecraft premisli materijo kot nekaj, kar lahko postane popolnoma nedoumljivo in išče izvire mitov. Anticipira rob luči razuma in onkraj tega je čisti kaos, ki ga človeški intelekt ne more razumeti.

Sicer je imel tudi zelo nenavadno življenje, v kolikor poskusimo njegovo biografijo malo aplicirati na njegovo delo. Celó življenje je bil izjemno navezan na mamo, sicer pa je član propadajoče aristokratske družine in živi od dediščine, ki počasi kopni, celo življenje pa se spopada tudi s psihozami, kar očitno prehaja v njegovo prozo, poskuša usmišljevati, kaj se mu dogaja v glavi. Nekateri ugledni avtorji mu sicer očitajo pomanjkljivo literarno veščino, mogoče zato, ker poskuša opisati neopisljivo in se zateka v klišejske fraze, ampak to vseeno deluje. Res zna ustvariti vzdušje, skoraj hipnotizira, njegova proza deluje kot neko zaklinjanje, ki te vrže iz ustaljenih vzorcev. Veliko več poudarka daje na atmosfero in entitete, liki so nepomembni, ker je svet veliko večji, posameznikova psiha pa postane igračka v rokah teh bitij. Seveda nista mogla mimo dejstva, da je bil ekstremen rasist, celo veliko hujši od svojih sodobnikov, a ga je vseeno vredno brati, njegova literatura ima imanentno vrednost in če prepojmuješ pri sebi, kaj je problematičnega, je že to bolje. Je pa s tega vidika izjemno zanimiva zgodba Senca nad Innsmouthom, kjer ni jasno, kakšen odnos ima lik s temi bitji po spoznanju, da je z njimi povezan, in kako se odzove na koncu, vidi se, da ni točno vedel, kam naj zgodbo zapelje. Pogovor se je zaključil z zanimivo debato, kaj posamezniki iz publike vidijo v njegovi prozi, Sinanović pa je ob koncu že napovedal naslednjo temo novega kroga Jet Packa, ko naj bi se z **Andrejem Tomažinom** pogovarjal o tujosti interneta.

Avtorica poročila: Veronika Šoster

Dogodek: 16. maj 2019

{fshare id=3657}